

Eitt ljós á gøtu míni

E. A. Jacobsen

„Tú hava hoyrt, at tað hevur verið sagt við teir gomlu: „Tú mást ikki sláa í hel; men hvør tann, ið slær í hel, skal verða sekur fyri dóminum“. Men eg sigi tykkum, at hvør, ið er vreiður inn á bróður sín, skal verða sekur fyri dóminum; og hvør, ið sigur við bróður sín: „Raka (t.e. arm-ingi), skal verða sekur fyri ráðinum; og hvør, ið sigur: More (t.e. dári), skal verða sekur til helvitis eld.“ Matt. 5,21-22.

Tá ið Jesus hevði endað ta taluna, sum hesi orðini eru tikin úr, „stóð mannamugvan rættiliga bilsin av læru hansara; tí at hann lærði tey sum tann, ið eigur mekt og æti, og ikki sum teir skriftlærðu teirra“. Matt. 7,28-29. Hann lærði tey sum tann, ið hevur myndugleika. Sum umboðsmaður fyri hann, ið lógina hevur givið, gjørdi hann vart við hina skeivu útleggingina og visti á ta røttu. Lógin talar ikki einans um einstakar gerðir – t. e. eitt menniskjaliga talað vakurt liv –, men hon talar eisini, og fyrst og fremst, um hjartareinleika. Henda hjartareinleika, sum ber av teirra skriftlærðu og farisearanna, krevur Gud av hvørji einstakari menniskju, eisini tær og mær.

Hvussu man vera vordid hjá tær og mær við hesum hjartareinleika? Hýsa hjertu okkara so-vorðum hugsanum, sum gera okkum sekar í lógarbroti? Dómin fyri slík logbrót kenna vit.

Munnu mong vera sek? Ja. Man nakar vera ósekur? Nei. Men so eru vit øll sek! Og tað er júst hetta, sum Guds orð kunnger okkum.

Gleðiboðskapurin, sum Guds orð kunnger okkum, er tann, at so elskaði Gud heimin, at hann gav son sín, hann, ið ikki visti um synd, og læt hann verða víðfarnar sum tann, ið sekur er, til tess at hann – t.e. Gud – skuldi kunna fara við okkum sum tey, ið ósek eru.

Jesus varð víðfarn sum tann, ið sekur er til helvitis eld, til tess at tú, tá ið tú trýrt á hann, skalt verða víðfarn sum tann, ið eigur himmirkíð uppiborið.

Føðingar

15. november fingi Guðrið og Andráss á Krossbrekku, Hvalvík, ein son. Hann var 39 cm langur og vigaði 1075 gr.

18. november fingi Bente Lykke og Mikkjal Hamrum, Hósvík, ein son. Hann var 55 cm langur og vigaði 3650 gr.

18. november fingi Tove og Bergur Skovgaard, Tórshavn, eina dóttur. Hon var 54 cm long og vigaði 3500 gr.

19. november fingi Joan og Pauli Poulsen, Vági, ein son. Hann var 54 cm langur og vigaði 3500 gr.

19. november fingi Jórún og Bjarni Petersen, Kollafirði, ein son. Hann var 54 cm langur og vigaði 3600 gr.

20. november fingi Siri og Hermann Olsen, Hvalba, ein son. Hann var 55 cm langur og vigaði 3950 gr.

21. november fingi Lív T. og Hallur Hansen, Saltangará, eina dóttur. Hon var 55 cm long og vigaði 3900 gr.

23. november fingi Thurid og Óli Samró, Hósvík, eina dóttur. Hon var 54 cm long og vigaði 3300 gr.

24. november fingi Kirsten Simonsen og Gulakur Zachariassen, Vestmanna, ein son. Hann var 55 cm langur og vigaði 4600 gr.

24. november fingi Ingrid Jensen og Finn Petersen, Tórshavn, ein son. Hann var 51 cm langur og vigaði 3650 gr.

25. november fingi Tordis Fagranes og Sofus Clementsen, Tórshavn, eina dóttur. Hon var 52 cm long og vigaði 3200 gr.

26. november fingi Annika Larsen Black og Hans Black, Tórshavn, ein son. Hann var 55 cm langur og vigaði 4500 gr.

Gudstænastur 1. sunnudag í advent

Eiði: Emil Olsen kl. 12.00, skriftarmál kl. 11.40, altargongd. Eiðis Ljómfelag spælir. Talvan gongur í øllum kirkjum í Eiðis prestagjaldi til frama fyri Sjómanskirkjuna. Elduvík: Peter O. K. Olofson kl. 12.00, altargongd. Talvan gongur fyri Sjómanskirkjuna.

Fuglafjørður: Talvan gongur fyri Sjómanskirkjuna.

Gøta: Talvan gongur fyri Sjómanskirkjuna.

Havnar kirkja: Bjarni Bæk, talvan gongur fyri Sjómanskirkjuna.

Hósvík: Hans J. Joensen, biskupur, kl. 12.00, altargongd. Kirkjubøur: Hogni Poulsen.

Klaksvík: Henning Bøgesvang kl. 11.00.

Kollafjørður: Uni Næs kl. 12.00. Talvan gongur í Norð-streymoyar prestagjaldi fyri Sjómanskirkjuna.

Nes kirkja: J. Kass kl. 11.00, fráfaringargudstænasta.

Talvan gongur í Nes prestagjaldi fyri Sjómanskirkjuna. Norðskáli: Emil Olsen kl. 17.00, ljósgudstænasta (adventshugni aftaná).

Sandavágur: D. Johannesen kl. 12.00. Talvan gongur í øllum kirkjum í Vága prestagjaldi fyri Sjómanskirkjuna.

Sandur: J. R. Hansen kl. 12.00, altargongd. Talvan gongur í Sands, Skopunar, Skálavíkar, Húsavíkar og Skúvoyar kirkjum fyri Sjómanskirkjuna.

Sjóvar kirkja: Ljósmeisa kl. 17.00.

Skála: J. Friðriksson kl. 11.00, altargongd.

Suðuroyar Sunnara presatgjald: Talvan gongur fyri Sjómanskirkjuna.

Tjørnukirkja: M. R. Jacobsen kl. 12.00, altargongd. Talvan gongur fyri Sjómanskirkjuna í øllum kirkjum í Norð-streymoyar prestagjaldi.

Tvøroyri: J. Bech kl. 12.00, familju- og barnagudstænasta. Talvan gongur fyri sunnugagsskúlan.

Vestmanna: Marjun Bæk kl. 12.00. Talvan gongur í Norð-streymoyar prestagjaldi fyri Sjómanskirkjuna. Kl. 17.00 kirkjukonsert við Vestmanna sangkór, solistum og orkestri. Høvi verður at lata kórnum eina gávu.

Vesturkirkjan: Kjartan Mørkøre, altargongd. Talvan gongur í Suðurstreymoyar vestara prestagjaldi fyri Sjómanskirkjuna.

Øravík: J. Bech kl. 18.00. Talvan gongur fyri Sjómanskirkjuna.

Andlát

18. november

Kristian Sofus Eldevig, Fuglafirði, 85 ára gamal.

19. november

Magnus Eiler Olsen, Rituvík, 46 ára gamal.

Elina Hansen, Glyvrum, 77 ára gomul.

20. november

Óluva Goldney, Tórshavn, 84 ára gomul.

21. november

Maria Poulsen, ætta úr Ljósá, búsitandi í Roskilde, 64 ára gomul.

Brynjalvur Mortensen, Tvøroyri, 76 ára gamal.

Marianna Nielsen, fødd Mortensen, ættað úr Øravík, búsitandi í Gilleleje, 82 ára gomul.

22. november

Ida Otterlei, fødd Justinussen, ættað frá Gjógvi, búsitandi í Særggrend, í Norra, 65 ára gomul.

Anna Justesen, Klaksvík, 78 ára gomul.

Elsebeth Súsanna Johansen, Tórshavn, fødd Jespersen, ættað úr Hvalba, vanligar nevnd Sanna, 86 ára gomul.

24. november

Hans Thomsen, Tórshavn, 65 ára gamal.

Kirstin Fagradal, fødd Jensen, ættað úr Sør-vági, búsitandi í Havni, 59 ára gomul.

Hví er tað so umráðandi?

Dóttir mín, ið gongur í skúla, hevði fingið til uppgávu at skriva stíl um politíð í Føroyum og í hesum sambandi hevði hon spurt seg fyri hjá politinum, har hon fekk góða hjálp við upplýsingum til atlin.

Eftir at hava skrivað nakad væl um evnið, fekk hon at vita frá læraranum, at hon ikki skuldi skriva polití, men lægrela, tá lægrela var feroyskt. Sjálvur kundi eg bert upplýsa henni, at alla mína tíð hevur ikki annað verið nýtt enn polití og at hetta nýggja orðið lægrela má vera sprottið úr íslenskum, tá orðið bert verður nýtt í Íslandi.

Dóttir mín fekk tá at vita, at um lærarin kravdi, at hon skuldi nýta orðið lægrela, so mátti hon gera tað fyri at fáa so gott úrslit sum gjørligt.

Seinni havi eg spurt meg fyri um hetta nýggja orðið, sum skal eistast at vera einasta rætta feroyska orðið fyri polití.

A politistøðni í Tórshavn fekk eg at vita, at har varð orðið polití brúkt, tí soleiðis hevði tað altíð verið.

Ein politistur segði mær, at orðið polití var sera gamalt í feroyskum máli. Hann visti at siga, at um ár 1800-1900 var ein bátur, ið politíð brúkti til flutning millum oyggjar, nevndur „politisturin“, líkasam vaktin á Skansanum eisini varð rópt fyri politivaktin.

Spur tú eldri fólk um henda spurning, so siga tey ikki annað enn polití, politisturin og kenna als ikki hetta nýupptákna orðið lægrela.

Er tað so, at øll gomul síðvenja skal beinast av vegnum fyri at tekkjast nekum sjálvklókum monnum, sum hava fingið orðið úr íslenskum og sum fyri alt í verðini so eisini má vera feroyskt.

Hví er tað so umráðandi, at feroingar ikki skulu tosa feroyskt eftir gomlu síðvenju?

Er orsøkin tann, at hetta líkist óvónvonskum ella øðrum norðurlenskum máli?

Fyrr var vanligt, at vit feroingar kundu tosa við íslendskar javnlíkar á egnum máli viðhvørt og við hjálp av norðurlenskum máli viðhvørt, men soleiðis er ikki í dag. Íslendingar eru farnir frá øllum hesum, við tað, at teir hava gjørt nýggj orð, sum vit ikki skilja og tí mugu vit oftani hjálpað við enskum í staðin og tá ber væl til.

So kunnu vit spyrja, skulu vit so elta íslendingar og fara longur frá okkara gomlu síðvenju og við hvørjum endamáli.

Hvat er ein lægrela, er tað ikki sjálvur lógarsteksturinn?

Ein, ið skrivar seg B. í Dimmu, skrivar um lægreluhundar, hvat er tað fyri nakad, er tað ein hundur, ið sneytar eftir reglum í lógum okkara?

Hesin sami B. skrivar bert lægrela um alt viðv. politivaldinum, men eina staðið skrivar B. „ríkispolitiovastin“, hví ikki ríkislægreluovastin, tá B. vil vera so feroyskur, var orðið óv trupult at siga og skriva?

Eisini Ívar í útvarpinum brúkar nógv lægrelu orðið.

„Tveir lögverjamen komu á staðið og fóttu manninn inn í lögreluhundabilin, sum síðani fór á høvuðslægrelustøðina við honum.“

„Lægreluhundabilavarið kom á staðið og ferdu manninn til høvuðslægrelustøðina.“

Ein og hvør kann sjálvur gera sínar metingar av hesum, men Ívar hevur funnið eitt nýtt orð, sum enn ikki er komið í feroysku orðabókina, nevnlaga lögverjumen, hvørji eru hesir?

Fyrr varð sagt, at maðurin fekk ein sakførara sum vera, men nú eitur tað at maðurin fekk ein lægfrøðing sum verja.

Frøði er eitt orð, sum beinleiðis er tikið úr íslenskum, sum eisini nevnt í feroysku orðabókini.

Soleiðis er vordid við so nógvum orðum hjá okkum. Líkjust tey doðskum, mugu tey broytast og ikki má farast til Noreg, har okkara upprunamál kemur, tí tað líkist eisini doðskum. Síðani er eittans at gera nevnlaga til Íslands at fáa smíðað feroyskt mál.

Tá tað skal vera so, hví so ikki skriva íslensku orðabókina av. Hetta vildi lætt munandi um hjá okkum og vildi gjørt tað væl ódyrari at reka málstovnin á Fróðskaparsetrinum – ja, kanska kundi hann verði avtíkin. Eftir míni metan, er tað heilt burturvið at gera nýggj orð, har vit hava aldargomul orð frammanundan og sum verða brúkt í vanligari talu eftir gomlu síðvenju.

Annað er, at vit smíða orð, sum vit ikki eiga frammanundan, tað hevur hóast alt eina meining.

Hví er tað so umráðandi hjá sokallaðu „feroysku“ læraranum at broyta gamla síðvenju í feroyskum máli? Er tað eitt krav frá landsskúlafrýsingini ella frá Fróðskaparsetrinum ella er tað bert fyri at upphveja seg sjálfvar. Tað næsta verður væl, at teir vilja rópast kennari í staðin fyri lærari.

Eisini ein málvinur